

A Requiem sikere Bonnban és Szegeden

A hét elején Bonnban vendégszerepelt a Szegedi Orvostudományi Egyetem vegyes kara Joó Ete zeneszerző-karnagy vezetésével. A főváros egyik városrészében, Sankt Augustin templomában és tanácsházáján nagy sikerű koncerten mutatták be többek között Joó Ete—Polner Zoltán: Requiem című művét. A koncert érdekessége volt, hogy a zsúfolásig megtelt templomban vastappsal (!) kö-

szöntötték a szegedi kórus produkcióját. Csütörtökön este már a szegedi Tisza Szálló hangversenytermében hangzott el a mű, a családi intézményvezetők országos aktivaértekezletét követő koncerten. A sikeres bemutató után Szemenkár Mátyás, az OKB főtitkára Pro homini (Az emberért) emléklapokat adott át Joó Ete zeneszerzőnek és Polner Zoltán költőnek.

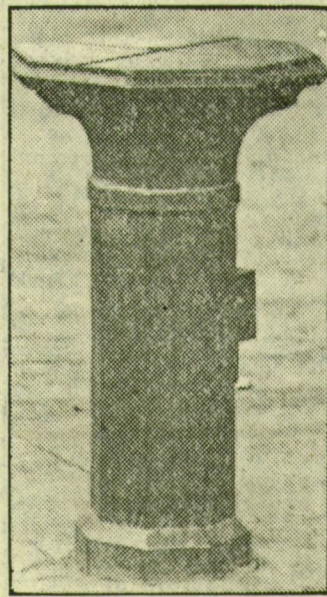
Művelődési beruházások

Jelentős összeggel, a tervek szerint mintegy 200 millió forinttal járul hozzá 1990-ig a Közművelődési Alap a hazai művelődési intézményhálózat korszerűsítéséhez, bővítéséhez, a település kulturális ellátottságának javításához. Az Alap beruházási keretéből első sorban a művelődési lehetőségek szempontjából elmaradott körzetek — kistérségek és új lakótelepek — művelődési házainak, faluházainak, könyvtárainak fejlesztését támogatják.

Vastányérok és az „aranykönyv”

Szó szerint belebotlottam a Széchenyi tér, Kárász utca felé eső részén. Nézegettem, és elkezdtem utána nyomozni. A különös vastányérről kiderült, hogy hozzá hasonló áll még a Rákóczi téren, a József Attila sugárút és a Hattyú utca sarkán, a Vám téren és az Úttörő téren. Mi a csodát jelezhetnek ezek az oszlopra épített tálcák?

Egyik szegedi ismerősöm azt mondta, háromszögletű pontok, melyek főszerepet játszottak a város újjáépítésében. Vízszintes és függőleges méréshez egyaránt alkalmasak. A vízügyi igazgatóságon még egy sztorit is hallottam. A Széchenyi téri vastányért felhasználták a Vásárhelyi Pál szobránál lévő 1970-es árvízi szint meghatározásánál. A terepszint ugyanis jelzi a tengerszint feletti magasságot. Az árvíz idején 961 centiméterrel a vízmércé 0 pontja fölé emelkedett a víz.

Schmidt Andrea felvétele
Egy a vastányérok közül

A háromszögletű pontok között szerepelt például az Alsó-, a Felsővárosi templom, a Fogadalmi templom és a Kendergyár kéménye. A változások azonban megérintették a mi munkánkat is. Az ötvenes évek elején szükségessé vált a város újbóli felmérése. Az eredeti háromszögletű hálózat — a Halácsy-féle — stereografikus volt, az új már ennél pontosabb, hengervetületi rendszerben készült.

— A vastányérokra figyelembe tudták-e venni munka közben?

— Az új felmérés során be kellett illeszteni a hálózatba. Többségüket sokszögletű határoztuk meg, vagy derékszögű béméréssel köztük a rendszerbe. A felmérést Úszegeden kezdtük, akkor még állt egy vastányér a Töltés utca és a Rózsa Ferenc sugárút kereszte-

zésében húzódo töltésen. Sajnos ezek egyre fogynak. Eredetileg 60-70 db. volt belőlük a városban. Az oldalukon római számok jeleztek, hogy milyen rendűek. Valaha az új Hungária oldalán is állt egy vastányér. Az építkezések során eltűnt. Ezek a pontok tulajdonképpen már műszaki emlékek, melyekhez hozzájárulni nem lenne szabad. De hiszen értékeink sorra pusztulnak, miért éppen ezek lennének kivételek. Fájó pontom az is, hogy Lechner Lajos neve egyre inkább feledésbe merül. Emlékét azért illenék megőrizni, mert ő az árvíz utáni Szeged tervezője, és a város szerkezetét száz év után is kiválóan alkalmazkodók napjaink követelményeihez. Nevét nem hirdetik ugyan márványtáblák monogramok, működésének emléke mégis élni fog, amíg a város él.

Dalmady Ernőtől még azt is megtudtuk, hogy a Halácsy-féle vastányérok koordinátáit egy jegyzék tartalmazza, melyet „aranykönyvnek” is neveznek. Attól arany, mert aranyozott a kötése, de az elnevezés utalás a Párizsban nyert arany éremre is. Franciaországban ugyanis így értékelték a Halácsy—Lechner-féle terveket, Dalmady Ernő emlékezetére szerint ezt a dokumentációt a városi tanács műszaki osztályán őrizték, majd pedig bekerült a Somogyi-könyvtárba.

Keresni kezdtük. A tanácsnál nyoma veszett, a könyvtár állományába nem került, a levéltárosok még csak nem is hallottak róla. Pedig közgyűjteményben volna a helye. Az „aranykönyv” eltűnt. Legalábbis egyelőre...

B. E.

Kiállítási napló

Időjáték, térelemzés

AZ ÁLOMRENDEZŐ — így is nevezhetnénk Várkonyi János festőművészt, akinek kiállításán, a Képcsarnok Gulácsy Lajos Teremben látható a Filmrendező című képe. A felvevőmasina mögött álló rendező beállítja a nyilván szeszecsió időszakában játszódó film egy jelenetét. Így állítja be ő, a festő minden képének „világítását”, hangulatát, szereplőit, rendezői beállításait, a valóságból kiszakított közeget — megrendezői álmait. Az alkotó rövid ars poeticájában álom és valóság, múlt és jelen, költészet és látomás kapcsolatait igyekszik keresni, bevallottan Krúdy sajátos szemüvegén át. Sikerral és egyedi módon építi a valósághoz csak lábujjhegyen kötődő meseillusztrációit, álmajeleneteket. Pasztell hatású, bársonyos felületű képein nincsenek is kontúrok — egy-két kalligrafikus vonalfutamtól eltekintve —

ezzel is erősíti a múltbéli idézéseket, a látomásos megközelítést. Figuráit jelmezbe öltözteti, asszony alakjai teltek, bővéretek, festője merengő, nagykalapú vadászai, solymászái régi képeskönyveket idéznek. Tájai szinte lebegnek, függetlenül léteznek, kiszakítva mindenféle valóságos térből. Itt építi föl díszletvárosait, kecses kastélyait, régi indóházait, bástyáit, tanyai iskoláit, megdőlt haranglábat. Ezt rendezői beállításokkal, kecses kancsókkal, játékos ívelésű székekkel, rácsos spanyolfallal, szánkóval, hintóval, vitorlászajóval, autóbusszal. Szépek ezek a képek, talán egy kicsit túlságosan is szépek. Mintha egy csepp méz is keveredne olykor-olykor Várkonyi János festékébe. Pedig az út, amit választott kerest: egyre nagyobb az igény a mesére, a szép álmokra, a megtisztító látomásra.

GÉGECSÖVEK DIADALA

Fuksz Lehel Léptékvésztes című kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban. Pedig úgy hiszem, burjánzó vissza-visszatérő motívumainak csak egyik lehetséges konkretizálása a csavarodó, hullámzó gégecső, de asszociálhat kígyókat beleket, gázcsöveket, férgesket, mikroorganizmusokat és világűr-látomásokat. Attól függ elektronmikroszkóp lencséjébe nézünk, önmagunk emberléptékéhez szabjuk vizuális élményeinket, vagy egy, a kozmoszt kutató távcső által megmutatott kép élményét igyekszünk festményé formálni. Melyik térbe helyezzük a látvány nyomát. Ez valóban rajtunk, nézőkön múlik, a világ vizuális élményeinek fölfogása, értelmezése pedig mindannyiunkon, embereken. A fiatal alkotónak érdekes kísérlete ez. Monokron színvilága, felületmunkakálásának gazdagsága, a „törlések esztétikája” bizonyára sok tanulsággal szolgál művészetének továbbfejlesztéséhez. A „léptékvésztes” elemzése lépéselőnyvel ajándékozhatja meg, ha e kísérlet tanulságait konkrétan artikulált, pontosabb mondani-valót sűrítő művekben kamatoztatja.

Tandi Lajos

Kalapács alatt a Fülep Lajos-hagyaték

Antikvár könyvkiadót rendez november 20—21-én a Könyvtérképző és Könyvtárellátó Vállalat Budapesten, a Váci út 19. szám alatti székházában. Az eddigi két nyilvános könyvverés bevált gyakorlata szerint 16-tól, hétfőtől, 18-ig, szerdaig megtekinthetők az árverésre kerülő kötetek. Összesen 805 tételt, az eddigieknél gazdagabb választékot kínálnak, amelyben könyvtárak és magángyűjtők egyaránt sok ritkaságra találhatnak.

Köztük a nemrég elhunyt Korniss Dezső öt eredeti metszetet tartalmazó, Fülepnek ajánlott munkája: „Illuminációk”. Néhány név a ma már klasszikusok, a Fülep professzor előtt tisztelgők közül, akiknek munkáit — ajánlásokkal — most elárverezik: Rippl-Rónai József, Lukács György, Gellért Oszkár, Balázs Béla, Fenyő Iván, Szabó Lőrinc, Lesznai Anna, Zolnay László, Molnár Antal, Füst Milán, Gyergyai Albert, Ferenczy Valér, Bibó István, Sinkó Ervin, Ilyés Gyula, Kormos István, Simon István... A ma is élő, alkotó tanítványok és tisztelők közül például Fodor András, Csorba Győző, Beney Zsuzsa, Csanádi Imre, Csanády János, F. Csanak Dóra, Hernádi Gyula, Vas István, Károlyi Amy, Weöres Sándor, Keresztury Dezső, Németh Lajos, Sárosi Bálint, Tornai József, Szabó Magda ajánlásaival árvereznek könyveket.

A Fülep-hagyaték az a részét adják el, amelyik Lőrincz Ernő tulajdonában van; s azért, mert a tulajdonos magánkiadásban szeretné megjelentetni Fülep Lajosról szóló írásait, hiszen erre eddig nem talált kiadót.

Az anyagban szegedi vonatkozású értékek is találhatóak, például Vinkler László festőművész Fülepnek ajánlott munkái, vagy Koltay-Kastner Jenő tanulmánya.

Indiai táncgyűttes

Budapestben, a Pataky István Művelődési Központban a napokban az indiai Sri M. S. Gopalakrishnan zenekara és Birsu Maharas táncgyűttese mutatta be műsorát

Szegedi tudós külföldön

Nemcsók János, a József Attila Tudományegyetem biokémiai tanszékének vezetője, meghívottként, előadást tartott Tokióban, a környezetvédelmi világkonferencián.

Új könyvsorozat

Híres könyvek elnevezésével a jövő év elején új sorozatot indít a Népszava Lap-és Könyvkiadó. A sorozatot főként fiatal olvasóknak szánják. Elsősorban híressé vált szépirodalmi műveket adnak közre, de a kiadó szándéka, hogy a scrozatban új irodalmi alkotásokat is újrará indít. A tervek szerint évente 12 kötet lát napvilágot. Az első — január közepén — a Hétágú csatacsillag lesz, amelyben keletkezett magyar mondák és legendák olvashatók, a honfoglalástól

a XIX. század végéig. Megjelentetik Jókai Mór: Csataképek a magyar szabadságharcból, Antoine de Saint-Exupéry: Éjszakai repülés, Vladimir Parat: Katapult, Apuleius: Az aranyasmár, Simonffy András: Idegen városban, Vaszil Bikov: A halottaknak nem fáj és Végh Antal: Könyörtelenül című könyvét. A kiadónál jelenik meg először Kósa — január közepén — Csaba: A testvérkereső című regénye, amely Julianus barát korába kalauzolja az olvasókat.

Műsorajánlat

HUMORFESTIVÁL DIÓHEJBAN címmel ma, szombaton délután három órakor előadói estet rendeznek a November 7. Művelődési Házban. Fellépnek: Verebes István, Forgách Gábor és Liliom Károly.

A MONARCHIA UTÓÉLETE az irodalmakban címmel tegnap kezdődött tudományos eszmecsere ma reggel 9 órától folytatják a TIT Kárász utca 11. szám alatt található termében.

FILMVETÍTÉS lesz a Tisza Volán-klub szervezésében hétfőn este fél hétkor. A Dugonics moziban Az első lovashadsereg című szovjet filmet tűzik másorra.

KIVÁNSÁGESTET rendez a Mozgáskorlátozottak Csongrád Megyei Egyesülete a városi csoport Petőfi Sándor sugárút 75. szám alatti klubjában. A vendég Mig József elektromos orgonával.

IMMUNOLOGIA címmel Petri Ildikó tudományos szaktanácsadó tart előadást a TIT biológiai szabadegyet-

mének keretében a JATE biológiai előadótermében (Egyetem u. 2.) hétfőn délután öt órakor.

Az IZVESZTYIJA magyarországi tudósítója, Borisz Rogyionov lesz a vendége hétfő este hét órakor az ifjúsági háznak. A házigazda, Király Zoltán a Szovjetunióban megindult reformfolyamatokról fog érdeklődni.

A DRAGON együttes koncertje lesz hétfő este hét órakor a Délép Vár utcai Interklubjában.

A COLLEGIUM ARTIUM zenetudományi szekciójában hangversenyt rendeznek hétfő este nyolckor a JATE aulájában. Közreműködnek: a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola oktatói, hallgatói, a tanárképző főiskola I. számú női kara, Mihálka György vezényletével.

A HINDU VALLÁS RÓL Puskás Ildikó tart előadást hétfő este nyolckor a Károlyi Mihály Kollégium társalgójában (Kossuth Lajos sugárút 72/B)